

науково-технічні роботи у ВВП становила 0,77%, у т. ч. за рахунок коштів державного бюджету – 0,33%. За даними Євростату, середній рівень обсягу витрат на наукові дослідження та розробки країн ЄС у ВВП становив 2,06%. Більшою частка витрат на дослідження та розробки була у Фінляндії – 3,55%, Швеції – 3,41%, Данії – 2,99%, Німеччині – 2,92%, Австрії – 2,84%, Словенії – 2,80%, Франції – 2,26%, Бельгії – 2,24%, Естонії – 2,18% та Нідерландах – 2,16%; найменшою – у Румунії, Кіпрі, Болгарії, Латвії (від 0,42% до 0,66%) [5, с.35-42].

Темпи приросту витрат на освіту протягом останніх років практично не змінюються, що свідчить про стагнацію інвестування, відсутність єдиної освітньої довгострокової програми. У той же час якість освіти в Україні поки що конкурентоспроможна, однак поступово погіршується. Така сама ситуація спостерігається й у сфері охорони здоров'я. Водночас інвестиційні витрати в людський капітал в Україні надто низькі: про це свідчать як абсолютні, так і відносні показники.

Література

1. Видатки зведеного бюджету України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/ru/budget/expenditure/>
2. Освіта в Україні 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cedos.org.ua/data/pdfs/osvitaua_250416_updated.pdf
3. Регіональний людський розвиток: Статистичний бюлетень / Державний комітет статистики України. – К, 2015. 28 с.
4. Статистичний бюлетень «Національні рахунки освіти України у 2014 році» / Державна служба статистики України. – К, 2015 р. – 14 с.
5. Ушенко Н. В. Гуманістичні імперативи економічного розвитку / Н. В. Ушенко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2016. - №1. - С. 35–42.

Плюта І. Ю., молодший наук. співробітник
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАНУ»
м. Київ

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ

Як відомо, інвестиції є найбільш динамічною і вагомою частиною сукупного попиту. Існує два рівні впливу інвестицій на функціонування ринку праці та забезпечення зайнятості населення, по-перше, інвестиції створюють передумови для формування кількісного і якісного складу робочих місць (у фізичному сенсі) на підприємствах і в галузях – безпосередньо й відразу впливають на сферу зайнятості. По-друге, відбувається створення нових та оновлення (модернізація) діючих робочих місць в ході інноваційної модернізації засобів виробництва [1].

Причому, інвестиції є вагомим чинником структурних зрушень у складових макроекономічної системи, сприяючи розвитку високорентабельних галузей і підприємств.

Таким чином можна погодитись з дослідником Маршавіним Ю.М., що «сьогоднішні інвестиції формують якісні характеристики завтрашніх робочих

місць і визначають склад основного капіталу, а також кількісний і професійний склад майбутнього попиту на робочу силу і відповідну професійну структуру зайнятого населення» [1].

Результати аналізу стану інвестиційної діяльності в сфері електропостачання говорить про наступне.

Ключовою причиною стану, в якому перебуває система електропостачання, є її постійне недофінансування, відсутність контролю за ефективним використанням наявних інвестицій та недостатній рівень підтримки галузі з боку держави.

Як свідчать дані щодо обсягів та структури фінансування інвестиційних програм магістральних електромереж ДП НЕК «Укренерго» недофінансування є постійним: у 2013 р. фактично профінансована на 77,5% (для порівняння у 2012 р. на 68,3%) від запланованого обсягу, причому недофінансування на нове будівництво становило 20,69%, на модернізацію – 25,48%. У першому півріччі 2014 р. відповідно – на 46,6 та 49,8%.

В структурі інвестиційних затрат спостерігається тенденція до зростання частки на нове будівництво: з фактичних 64,94% у 2013 р. до запланованих 75,02% у 2014 р. Частка інвестицій на модернізацію, реконструкцію, технічне переоснащення обладнання та придбання основних засобів була запланована в 2014 р. на рівні 25%, у попередньому році становила 34,6% при планованих 36%.

Постановою НКРЕКП було схвалено інвестиційну програму ДП «НЕК «Укренерго» на 2015 рік в обсязі 6653 млн грн (без ПДВ). Джерелами її фінансування було визначено тарифні кошти (29%), кредити (69,9%) та інші доходи.

Фактичний обсяг фінансування (виконання) інвестиційної програми ДП «НЕК «Укренерго» на 2015 р. відповідно до наданого звіту склав 3243 млн грн (без ПДВ), або 48,8% від плану. Недовиконання інвестиційної програми ліцензіат пояснював затримкою з затвердженням фінансового плану, зниженням темпів роботи підрядників внаслідок затримки постачання обладнання через зростання курсу валют, режимними обмеженнями у роботі ОЕС України, затримками при проведенні конкурсних торгів тощо.

Для будівництва і модернізації енергооб'єктів ДП «НЕК «Укренерго» залучає кошти ЄБРР, Європейського інвестиційного банку, Світового банку та ін., що крім забезпечення стабільного фінансування робіт, зменшує навантаження на тариф на передачу електроенергії. У 2015 р. за джерелами фінансування структура капітальних інвестицій по ДП «НЕК «Укренерго» характеризувалася такими даними: власні кошти підприємств – 12,7%, кредити банків і позики – 72%, кошти загального фонду державного бюджету не були передбачені (в 2013 р. становили 2,8%). Фінансування за рахунок власних фінансових ресурсів країни потребує значного збільшення.

Щодо розвитку та реновації розподільних електромереж, то інвестиційні програми обленерго виконуються щорічно в межах 70%, що вочевидь не спроможне покращити стан галузі. У 2014 р. недофінансування програм становило 54%.

В умовах незадовільного фінансування підприємств електромереж важливими напрямками удосконалення фінансового забезпечення інвестиційних проектів інфраструктури електропостачання можна назвати такі:

- стимулювання процесів інвестування підприємствами власних коштів у

розвиток та модернізацію виробництва, застосування механізмів пільгового оподаткування та диференціації ставок оподаткування для підприємств, які впроваджують інновації, внесенням змін до розділу V «Особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності» Закону України «Про інноваційну діяльність», а також внесення відповідних змін до Податкового кодексу України;

- вдосконалення амортизаційної політики шляхом надання режиму прискореної амортизації основних фондів для стимулювання інвестицій в їх заміну та оновлення, розвиток системи страхування ризиків довгострокового інвестування;

- запровадження системи державного (зі сторони НКРЕКП) контролю цільового використання амортизаційних фондів на цілі інвестування;

- відновлення державної бюджетної підтримки масштабних проектів, якої на даний час немає (включаючи також програми фінансування розвитку наукової інфраструктури у сфері електропостачання);

- активізація банківського кредитування електропостачальних підприємств, щодо запровадження комерційними банками програм надання інвестиційно-інноваційних кредитів; введення податкових пільг для банків, які здійснюють довгострокове кредитування цих підприємств, та механізмів державного, приватного та синдикуваного гарантування таких кредитів;

- для залучення іноземного інвестування: вжиття заходів щодо спрощення процедур започаткування та ведення бізнесу, землевідведення, практична реалізація принципів «єдиного вікна» для інвесторів, забезпечення дієвої інформаційної підтримки іноземним інвесторам, запровадження ефективної системи страхування ризиків, гармонізація системи технічного регулювання; опрацювання та застосування світового досвіду щодо надання сприятливих умов інвестування для іноземних інвесторів [2];

- розвиток альтернативних механізмів фінансування (прийняття законодавчого акту, який регулюватиме відносини в сфері венчурного інвестування інноваційної діяльності);

- при недоцільності приватизації окремих об'єктів енергетичної інфраструктури державної та комунальної форми власності, які потребують залучення ресурсів приватного сектору для модернізації, пріоритетною сферою може стати застосування державно-приватного партнерства відповідно до положень «Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки», схваленої Розпорядженням КМ України № 739-р від 14.08.2013 р.

З метою вдосконалення інноваційно-інвестиційної політики держави як основи для модернізації галузі та створення сучасних робочих місць важливими є також такі заходи:

- створення привабливого інвестиційного клімату й підвищення інвестиційної привабливості національної економіки;

- збільшення обсягу державних інвестицій в інноваційну діяльність, НДДКР;

- створення стимулів до раціоналізації технологічної структури основного капіталу і його динамічного інноваційного оновлення;

- стимулювання реінвестування прибутку, в т.ч. на впровадження

інноваційних розробок, спрямованих на створення сучасних робочих місць;
– формування вітчизняної інноваційної економіки вимагає швидкої трансформації та удосконалення системи підготовки кадрів вищої кваліфікації [3].

Література

1. Маршавін Ю. М. Регулювання ринку праці України: теорія і практика системного підходу: монографія. – К.: Альтерпрес, 2011. – 396 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://ipk.edu.ua/journal/Marshavin%20Mon.pdf>>
2. Ляхова О. О. Напрями удосконалення фінансового забезпечення інвестиційних проектів паливно-енергетичного комплексу України року [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2945>>
3. Проблема підготовки наукових кадрів для інноваційної сфери в Україні. Аналітична записка. 2016. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/nauka_kadru-e5da6.pdf>

Пономарьова І. В., канд. екон. наук, ст. наук. співробітник
Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля
м. Сєвєродонецьк

ДИЛЕМА ЕВЕНТУАЛЬНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ

Забезпечення гідної якості життя людей є найважливішою метою діяльності урядів усіх країн світу, важливим програмним завданням соціально-економічної політики сучасної держави. Значущість проблеми забезпечення високої якості життя населення зростає з огляду на те, що людський ресурс в умовах сьогоденної кризи економічної, соціальної, демографічної є найдефіцитнішим ресурсом [1, с. 8-9]. Тому найбільш актуальним є завдання визначення пріоритетів збереження соціально-економічних ресурсів на основі забезпечення постійного підвищення якості життя населення.

Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовський, Е.Б. Стародубцева під стабілізацією економіки розуміють запобігання, гальмування соціально-економічного спаду, закріплення та підтримку показників функціонування економіки на визначеному рівні, оздоровлення господарства. Часто стабілізація економіки досягається за допомогою заходів, що передбачаються програмою стабілізації (оздоровлення) [2].

Дилема політики соціально-економічної стабілізації – це проблема, яка полягає в тому, що використання кредитно-грошових і бюджетних важелів для зниження рівня безробіття підвищує рівень інфляції; використання цих самих важелів для зниження рівня інфляції підвищує рівень безробіття. Реалізація політики стабілізації в першу чергу спрямована на ліквідацію соціально-економічних порушень. Якщо уявити ідеально функціонуючу економіку, то вона характеризувалася б тим, що її реальний ВВП зростав би стійкими темпами, а рівень цін підвищувався б дуже повільно. Але реальна практика свідчить про те, що в економіці більшості країн відбуваються значні коливання, так звані порушення, тобто зсуви сукупного попиту та сукупної пропозиції від орієнтованої точки рівноваги. Ці дисбаланси, які відбуваються під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, призводять до того, що виробництво, процентні ставки або